

Lii Tanner

Valikute aeg

ja teisi jutte

2003

Lii Tanner
Valikute aeg

Toimetanud Anne-Mari Alver
Kujundanud Lea Sõmer
Esikaanel kasutatud Marika Korolevi maali
"Ohh, jälle väike!"
Tagakaanefoto Kadri Põlm

ISBN 9949-10-145-X
Väljaandja Kirjastus Kentaur
© OÜ Promeno ja Lii Tanner
Trükikoda Printall

1

Mulle meeldiks töötada sekretärina mõnes suures ja edukas firmas. Aga... Mind pole jumal õnnistanud ei sihvakate pikkade jalgade, ei suurte tissidega ega isegi mitte atraktiivse ja pilkupüüdva välimusega. Olen tavaline hall hiireke ja juba ammu mitte kahekümne-aastane, vaid nelikümmend neli.

Osutus karmiks ja julmaks tõeks, et oskus ja soov töötada sekretärina ei olegi vanusest ning nukulikust välimusest tähtsam. Firmas, kus töötasin sekretärina viimased seitse aastat, vahetati pensionieelikust direktor välja äsja ülikoolist koorunud kollanoka vastu. Järgmine vana praht ja üleliigne risu olin mina.

Uue töökoha otsing hakkas meenutama üht lõputut eesti muinasjuttu – et ikka nokk kinni ja saba lahti. Kuhu oldi nõus mind kahel käel ja pasunakoori saatel vastu võtma, seal oli palganumber mikroskoopiliselt tilluke. Ja kuhu oleksin mina hea meelega pürginud, seal ei sobinud minu vanus. Ikka ja jälle eelistati nooremaid; mis sest, et nad valdasid vaid kipakat eesti keelt. See-eest olid need näkid kaenla alt algavate sihvakate koibade, suurte tisside ja pikkade küüntega. Minu lühikesed jalad ning veatu eesti, vene, rootsi ja inglise keele oskus olid selliste näitajate kõrval ümmargune null.

Saabuski hetk, mil hing oli lõhkemiseni sõnnikut täis ja pea kõikidest headest mõtetest lootusetult tühi. Mida tehakse niisugustel puhkudel vaimu virgutamiseks? Seda, mida ikka - ostetakse üks hea jook ja minnakse sõbrannale südant puistama ning kogu pahameelt kõige ja kõigi peale välja paiskama. Kas siis sõbrannad pole just selleks loodud?

Ma pole Virve juures käinud ligi aasta. Tea, kas ta on ikka veel pahane? Viimane kord olin Virvel külas tema sünnipäeval. Siis kippus Virve mees Mart mind vähe siivutult näppima. Mina olen Virve suhtes alati aus ja korralik olnud ning Mart jäi pika ninaga. Virve sünnipäevalt koju jõudes sain vaid riided öösärgi vastu vahetada kui helises uksekell. Kellel siis peale minu pole veel und niisugusel varajasel hommikutunnil? Virve mehel muidugi. Mart oli küll hiiglama ilus mees, aga üle minu ukseläve ei tule sõbranna abikaasa niisuguste patuste mõtetega mittegi! Olgu ta või Rootsi kuningas isiklikult! Niisuguse järsu ja konkreetse äraütlemisega ma ukse Mardi nina ees kinni löingi. Jälle uksekell! Küll see sugutung võib ikka mõningatel juhtudel mehel vaevaks kaelas olla! Ust ma enam ei avanud, tõmbasin uksekella pistikust välja. Nüüd helises telefon. Košmaar! Ma tahaksin teki alla pugeda ja unenägusid vaadata, mitte ukse ja telefoni vahel tõkkejooksu võistlust pidada. Helistajaks oli Virve, tundis muret, kas tema liiderlik sugutäkk juhuslikult mitte minu juures pole. Valetasin, et pole Marti peale Virve juurest lahkumist näinud. Kuid isegi varvastega tundsin, et Virve ei usu mind. Ei usu, siis ei usu, paremat versiooni mul välja pakkuda polnud.

Niisuguseid mäletusi heietades jõudsin Virve ukse taha. Tea, kas nüüd on Virve see, kes minu nina ees ukse kinni lööb? Ei – Virvel oli ikkagi väga hea meel mind taas näha.

“Tule ruttu sisse, ma olen telefonivalves ja pean igale kõnele vastama. Sa mine kohe köögipoolele ja tee midagi hommikust hammustamist. Tee kohvi ka, palun!”

Telefon helises ja Virve tuiskas tagatuppa, enda järel hoolikalt ust sulgedes. Võtsin mantli seljast ja läksingi kööki. Ohoo! Virvel uus ja moekas köök! Kas tõesti on Mart joomisest loobunud ja kööki investeerinud? Või ehk Virve

tädi pärandus, mida tädi viimased viisteist aastat on kogu aeg lubanud vaid Virvele jätta?

Poole tunniga olin võileibade ja kohviga ühel pool, soolikad löid juba üsna korralikult nurru kõige selle järele, mis laual sööjaid ootas. Kas Virve on minu olemasolu sootuks unustanud? Otsisin köögikapist sobivad klaasid, valasin endale kaasatoodud pudelist hea portsu viskit ning tühjendasin klaasi ühe sõõmuga. Meel oli must ja murelik. Ma tulin sõbrannale külla, et... Nüüd aga istun köögis üksinda, pudeliga ja kummutan klaasi - nagu pesueht alkohoolik!

“Kuule nüüd!” kostub minu selja tagant Virve rõõmus ja naljatlev sädin. “Jooma tulid siia või? Ja minu suu on siis tänasest päevast alates seinapragu, jah? Oi, sa oled isegi nii kauneid võileibu viitsinud teha! Neid ei raatsi süüagi! Meil on nüüd täpselt kaks tundi aega lobiseda, siis pean jälle telefonis tobedusi patrama. Ma palusin ühel neiul mind vähe aega asendada. Räägi nüüd ometi, kuidas sul läheb? Sa oled kuidagi väga mureliku ilmega, mis?”

“Olen jah murelik. Niisugune tunne on, et olen oma lühikesed jalad vist veel poole lühemaks trampinud töökohta otsides. Ja kuhu ma siis nüüd jõudnud olen? Sinu juurde – pudeliga, hommikul vara. Sain küll väga korraliku vallandamistasu, aga see on vaid ühekordne matakas. Tütar on ligi kaks aastat Saksamaal...”

“Kas tõesti nii kaua juba? Ja ikka tantsib? Tubli tüdruk! Striptiisitaril peavad ikka head närvid naha vahel olema, et kaks aastat vastu pidada. Kas ta helistanud on? Ja Eestis polegi kordagi käinud?”

“Tantsib jah. Vähemalt nii ta mulle räägib. Iga kuu saadab mulle kolm tuhat krooni. See edasi-tagasi sõit koju ei tasu end ära. Ütles, et kui koju tuleks, ei tahakski enam tagasi minna. Aga helistanud pole ta juba üle kuu aja. Ma ei teagi, mida mõelda... Tütrel seljas ei saa ma ju pensionieani istuda. Rootsi lapsehoidjaks ma minna ei saa. Kõik pered soovivad

kuni kolmekümnest ja rahvusvahelise juhiloaga. Mul pole kohalikkugi. Üks perekond, kes ei nõua juhiluba ja on ka minu vanusega, päri, on nõus kolme eelkoolialise jõngermangeri kantseldamise eest vaid poolteist tuhat rootsi krooni maksuma. Lisaks veel täielik ülalpidamine ja kaks vaba päeva kuus. See variant ei sobi jällegi minule. Ma pole kunagi töö eest pakku pugenud, aga altruist ma ka ei ole.

Siin, Tallinnas, pakutakse tööhõiveametist minuvanusele vaid ajutist ja väikesemahulist tõlketööd, müüja kohta ööpäevasesse kioski, turule kala või juurikaid müüma, ja siis veel mingeid poolpiduseid keeleõpetaja koduvariante. Jookse jah end ühest linna otsast teise hingetuks, et päeva peale neli tundi kokku korjata... Katsetasin ka lehekuulutuse peale kasvõi kolme-nelja rootsi või inglise keele õppijat kokku koguda, nii mõned tunnid nädalas minu kodus. Ei tolku midagi! Tule aga poolmuidu kohale neile sobival ajal. Kurat küll! Miks see pensioniiga nii hilja saabub? Rootsi ja inglise keelega saaksin ja ka tahaksin katsetada giidina, jälle uus mure. Ma ei tunne piisavalt hästi vanalinna ajalugu. Saaks ju ka sellest jagu, kuid mitte nädala ega paariga. Ring täis, mõistus otsas! Tunnen end tõesti peast segase ja jalust vigasena. Kuidas sinul läheb? Sa näed nii värske ja puhanud välja, et lausa kadedaks teeb. Kas Mart on joomise maha jätnud? Köögis on nii äge remont, sisustuski vist tuliuus?"

"Pole see Mart midagi joomist maha jätnud. Hoopis mina jätsin tema maha. Tead, ära pahanda, pärast oma sünnipäeva arvasin tõesti, et Mart oli sinu juures. Paar kuud hiljem tuli tõde siiski päevavalgele. Mardi väljapukseerimisega nägin kurja vaeva, aga hakkama sain! Lahkudes võttis see tõbras kaasa köögi ja magamistoa sisustuse. Ma olin siis veel hullemas olukorras kui sina praegu. Mart tegi lahkumiskingitusegi - tühjendas minu pangaarve viimse sendini. Nüüd vähemalt olen ise ja üksi kogu olukorra peremees. Panin lehte kuulutuse, et meeldiva häälega hea suhtleja ootab töö-

pakkumist, soovitan oma kodutelefonilt. Nii ma nüüd seda tööd teengi. Tööleminekuks pole vaja uksest väljagi minna. Istu kasvõi öösärgis ja kammimata juustega ning patra vaid nende tiiraste isastega, koori end sõnutsi riidest lahti, ole suure tissiga ja väikese tutiauguga himur litsike. Ja raha tuleb! Kaks krooni minutis minu tasku. Sinul on ka telefonis imemagus hääleke... Sa ei tahaks sellist tööd proovida? Meil on praegu kaks inimest puudu. Mõned piigad on küll paaril korral katsetanud, aga vähestele sobib niisugune ööpäevane telefoniseks. Pealegi olid nad kõik mehenaised ja eks katsu siis seda seksi kogu aeg rääkida ja ise mitte oma mehe poole kiigata! Tahad, ma helistan oma bossile ja soovitan sind?”